

ACTA DE LA SESSIÓ DE DEBAT DEL PLA ESTRATÈGIC DEL VERD DE MONTJUÏC

Dia i hora: 19 de maig de 2025 a les 17.30 h.

Lloc: Seu del Districte de Sants-Montjuïc

Assistència a la reunió

Han assistit a la sessió un total de **22 persones (9 dones i 13 homes)** entre veïnat i representants de les següents entitats:

- Institut Barcelona Esports
- Consorci Mercat de les Flors
- Club Arc Montjuïc
- Cementiris de Barcelona, S.A.
- BSM
- Foment Excursionista de Barcelona
- Guàrdia Urbana districte Sants-Montjuïc
- Fundació Joan Miró
- Teatre Lliure
- Foment Excursionista de Barcelona
- Cooperasec/ Transductores
- Ajuntament de Barcelona - Oficina Litoral
- Fundació "la Caixa" - CaixaForum BCN
- Fundació Joan Miró
- Jardí Botànic Barcelona (CMCNB)
- Institut de Cultura de Barcelona
- Poble Espanyol de Montjuïc
- AVV Poble-sec

Per part de l'Ajuntament de Barcelona (6):

- Izaskun Martí, Institut Municipal de Parcs i Jardins
- Xavier Candela, Institut Municipal de Parcs i Jardins
- Xavier Martín Masip, Districte de Sants-Montjuïc
- Jèssica Pujol, Departament de Participació Gerència de Mobilitat, Infraestructures i Serveis Urbans
- Arnau Boix i Pla (Cooperativa Estel, encarregat de dinamitzar i redactar l'acta)
- Konstantina Chrysostomou (Cooperativa Estel, encarregada de dinamitzar i redactar l'acta)

Per part de l'equip redactor (2):

- Josep M Mallarach
- Marta Salvador

En les pàgines que segueixen, en compliment de la normativa vigent en matèria de protecció de dades, les intervencions de la ciutadania s'anonimitzen, indicant les inicials del nom i cognoms de les persones que han intervingut.

Ordre del dia:

1. Benvinguda, a càrrec de Xavier Martin Masip
2. Explicació tècnica del context del Pla Estratègic, a càrrec d'Izaskun Martí i Xavier Candela
3. Sessió de treball (dinamització Cooperativa Estel)
4. Posada en comú

Desenvolupament de la sessió**1. Benvinguda**

Des del Districte de Sants-Montjuïc, el Xavier Martin Masip s'introdueix l'objectiu de la trobada: explicar el treball en curs vinculat a l'elaboració del Pla Estratègic per a l'àmbit de la Muntanya de Montjuïc, centrat especialment en l'anàlisi i diagnosi dels espais verds de l'Exposició Internacional de 1929. Aquests espais, que mantenen l'estructura traçada a principis del segle passat, es plantegen com un espai ciutadà en el seu conjunt i punt de partida del treball.

2. Explicació tècnica del procés

La Izaskun Martí aclareix la diferència entre un pla director —més vinculat a l'ordenació urbanística— i el que s'està duent a terme, que és un pla estratègic. Aquest pla és un document tècnic, no polític, que té per objectiu recollir de forma sistemàtica les necessitats i les problemàtiques de l'àmbit, així com prioritzar-les i dimensionar-les econòmicament, establint un horitzó temporal de cinc a deu anys. Aquest document no implica una aprovació formal com una normativa urbanística, però serveix com a full de ruta per orientar inversions i accions futures.

S'explica que l'equip redactor —Feu Godoy Arquitectura— va iniciar els treballs el febrer de 2025, amb previsió de finalització el desembre del mateix any, per tal que les propostes recollides puguin esdevenir la base per impulsar projectes amb l'horitzó del centenari de l'Exposició Internacional, que es commemorarà el 2029. En aquest sentit, s'insisteix que el pla no defineix projectes executius, però sí identifica línies estratègiques que requeriran futurs desenvolupaments tècnics.

S'estan elaborant diversos estudis complementaris: d'hidrologia, geologia, patrimoni, història, obra civil i usos. A més, s'han previst enquestes per identificar els usos i necessitats reals, tant habituals com puntuals, vinculats a l'àmbit de Montjuïc.

El treball s'està desenvolupant de manera coordinada entre diversos departaments de l'Ajuntament (Districte, Infraestructures, Patrimoni, Cultura, etc.), amb una visió general sobre tot l'àmbit però amb un enfocament més detallat sobre aquells espais que formen part del patrimoni històric de

l'Exposició Internacional del 1929. També s'hi incorporaran les aportacions ciutadanes, les escoles, i especialment el Consell del Parc i altres actors locals.

S'exposa el cas del Pla Director del Parc de l'Oreneta, com a exemple metodològic. En aquell cas, es van recollir dades sobre usos, necessitats i diagnosi en base a àmbits territorials i temàtics. Es van identificar fins a 14 àmbits dins el parc i es van categoritzar les necessitats en funció de temàtiques com accessibilitat, equipaments, vegetació, patrimoni, mobiliari, drenatge, entre d'altres. Aquest treball va donar com a resultat una previsió econòmica de 16 milions d'euros i va permetre planificar actuacions en funció de prioritats consensuades.

També es presenten diversos documents històrics i gràfics sobre la muntanya de Montjuïc, com plànols de Puig i Cadafalch, imatges antigues de la Casa Ramona, del Castell i de la muntanya quan encara hi havia camps i barraques. Es destaca la relació entre la muntanya i la ciutat: la importància de preservar i recuperar visuals, miradors i camins, i la necessitat de coordinar-se amb altres projectes com els de l'Àmbit Fira.

A nivell territorial, el pla aborda 12 àmbits concrets de Montjuïc —no tota la muntanya—. Es delimita l'àmbit d'actuació, centrant-se especialment en la zona enjardinada de Miramar, l'Ombracle, l'àrea de l'estadi i els jardins patrimonials de l'Exposició. Hi ha dos nivells d'anàlisi. Un nivell 1 on s'inclou tots els elements que configuren l'espai (verd, obra civil, monuments, murs, etc.) i un Nivell 2 on tan sols s'analitzarà els elements verds que configuren l'espai. Es fa d'aquesta manera per limitació de recursos i assolir la major eficiència.

A la part final de la presentació es recorda que l'objectiu és disposar d'un pla coherent i útil, que reculli les demandes veïnals i institucionals, i que pugui servir per impulsar millores significatives en el marc del proper mandat municipal.

Posteriorment, Jèssica Pujol pren la paraula per explicar la dinàmica de treball de la sessió. S'indica que es treballarà en dos grups, els tres mateixos temes (usos, patrimoni i natura), i que les persones dinamitzadores de la cooperativa Estel (Arnau i Konstantina) seran les persones encarregades de recollir les aportacions dels grups per incorporar-les al document final.

S'emfatitza especialment que la sessió té com a focus escoltar el territori i, en concret, totes les aportacions en relació amb els usos. Aquesta és la base per garantir un pla estratègic ajustat a les necessitats reals del territori i de la ciutadania que l'habita i el fa servir.

Finalment, es convida als assistents a participar activament en els grups de treball que seguiran a continuació, amb el compromís que totes les aportacions seran degudament analitzades per tal de valorar la seva incorporació al Pla Estratègic.

3. Sessió de treball (dinamització Cooperativa Estel)

Després de la introducció, els i les participants es van dividir en dues taules de treball per abordar els tres eixos proposats: Usos, gestió i accessibilitat; Natura i biodiversitat; i Patrimoni arquitectònic i paisatgisme. A continuació es resumeixen les aportacions recollides per cada àmbit.

1. Usos, gestió i accessibilitat

Els participants destaquen la necessitat de no limitar-se a millorar només els camins, sinó d'abordar la base estructural de la muntanya. Es posa l'èmfasi en dignificar els camins quotidians i millorar la permeabilitat general del conjunt de Montjuïc, especialment pel que fa a les entrades i connexions amb els barris adjacents i el litoral (per exemple, des del barri de La Marina). Es reclama que l'Ajuntament estableixi sinergies amb altres plans en curs, com el Pla del Litoral.

Pel que fa al **transport públic**, es demana augmentar la freqüència i el nombre de línies per garantir l'accessibilitat universal, independentment de les capacitats de mobilitat de cada persona. Es proposa també incrementar el nombre de busos llançadora i de serveis de Bicing, així com habilitar més places d'aparcament per a bicicletes. S'obre un **debat molt intens en relació a la mobilitat i a la pacificació del trànsit**, per una banda hi ha una reivindicació molt clara des de la perspectiva veïnal, familiar i de la comunitat educativa de pacificar la muntanya de manera massiva i habilitar llocs de lleure per a veïns, famílies, escoles,... i per una altra banda, es reivindica la possibilitat de poder arribar còmodament amb vehicles privats especialment als equipaments esportius que hi han per tota la muntanya. Preocupa molt també la pressió turística i els grans esdeveniments en l'afectació del trànsit i la mobilitat més quotidiana. No es troba un consens ampli al respecte, i en tot cas es fa l'observació que el Pla Estratègic del Verd de Montjuïc ni qüestiona ni aborda el tema de la mobilitat.

L'**accessibilitat** ha estat un tema central: es detecta una manca de senyalització clara per orientar-se dins la muntanya i arribar als espais d'interès. També es reclama una millor senyalització de recorreguts i accessos, així com la dotació de serveis bàsics com lavabos i fonts d'aigua.

Respecte al **Jardí Botànic**, es reivindiquen millores d'accessos i del perímetre (Avinguda Montanyans, obrir-hi un segon accés de serveis), augmentar la seguretat als túnels, pavimentar el camí fins la masia, ampliar la zona de recepció,... Es demana adequar la masia com a equipament públic, i renovar la senyalètica per garantir la transmissió del coneixement.

També es proposa reforçar el **manteniment i la neteja**, i garantir millores en **seguretat**, tant a través de la il·luminació com amb la poda de vegetació per afavorir la visibilitat. Es reclama una millor gestió del civisme al parc, i es fa esment al problema creixent del sensellarisme, que s'ha d'abordar socialment.

Es considera imprescindible dotar el parc de més **espais de trobada popular** amb bancs i espais per seure i menjar de manera quotidiana i accessible.

Pel que fa als camins, s'identifiquen múltiples **recorreguts quotidians** que cal dignificar i millorar:

- La connexió i millora del peu de Montjuïc, especialment les escales laterals de les piscines de salts que porten cap a Nou de la Rambla i l'avinguda Miramar.
- La recuperació dels camins històrics entre el Poble-sec i Montjuïc, així com la millora de la connectivitat amb el Mercat de les Flors, entre la plaça Xirgu i el carrer França Xica, passant pel pàrquing de l'Institut del Teatre.
- El camí a tocar del Poble Espanyol, que connecta amb la Font de la Guatl·la.
- L'avinguda Ferrer i Guàrdia, que estructura bona part dels moviments de persones usuàries que accedeixen als equipaments com l'INEFC, el Poble Espanyol, el Tennis, etc. Es demana millorar la seva qualitat i dignitat, ja que hi ha una gran afluència de turistes, escolars i famílies.
- La recuperació del camí directe entre el camp de futbol de la Satalia i Montjuïc.
- La millora de l'accessibilitat des dels barris: Font de la Guatl·la, La Marina i Poble-sec.

- Es planteja què passarà amb les passarel·les de l'avinguda Maria Cristina.
- Es reivindiquen els camins de terra, no pavimentats, i recuperar la senyalètica de "Montjuïc 360".
- En definitiva, es reivindica restaurar, recuperar i mantenir la xarxa de camins.

També es detecta una oportunitat de **millorar la connexió entre la Casa Ramona i l'avinguda Maria Cristina**. Es recorda que es va fer una actuació de bosc vertical que va eliminar vegetació anterior, però que ara el conjunt ha quedat desconnectat.

Respecte a l'avinguda Maria Cristina també s'apunta que no es veu molt clar el fet de peatonalitzar-la, es pensa que s'hauria de mantenir amb el pas de vehicles.

Es demana tenir en compte la **realitat de l'espai**, sovint descuidat en els seus camins i enjardinament principals, davant la centralitat que suposa la Fira i els equipaments: CaixaFòrum, Poble Espanyol, Estadi Serrahima, Foixarda, INEF, i altres instal·lacions esportives.

En termes generals, es reclama menys usos intensius i més usos quotidians per a veïns i veïnes, i en tot cas, mantenir i potenciar la varietat d'usos actual.

2. Natura i biodiversitat

S'identifica com a prioritat reforçar el verd autòcton i controlar l'expansió de vegetació invasora. La muntanya, segons es comenta, ha anat adoptant una aparença boscosa que no respon a la seva fisonomia històrica. Es demana repensar quin tipus de vegetació ha de tenir Montjuïc: *és una muntanya o un bosc?*

Es destaca la importància de tenir una perspectiva de continuïtat del verd a tota la muntanya (i no només als àmbits específics del Pla Estratègic del Verd de Montjuïc), i preveure la creixent necessitat de refugis climàtics.

Es proposa promoure **accions pedagògiques** relacionades amb el patrimoni natural i vegetal, per exemple, al Jardí dels Xiprers, posant en valor espècies d'arbres i plantes de l'època Laribal.

Es constata la necessitat d'actuar sobre la **flora invasora**, com per exemple al *Senecio angulatus*, i es demana una revisió clara de quines espècies es consideren invasores. Un cas concret és el de l'avinguda dels Jocs Olímpics, on la vegetació actual està descontrolada.

També es comenta que alguns equipaments pateixen per no tenir capacitat de **gestió** de la vegetació que tenen al seu voltant, cosa que genera problemes de manteniment, seguretat i accés. S'esmenta l'exemple del Poble Espanyol, on hi ha hagut incendis propers per manca de manteniment del verd.

Es demana reduir la contaminació acústica (a més a més de l'ambiental), especialment en els grans esdeveniments que acull la muntanya.

Finalment, es destaca la importància de garantir el **manteniment i la continuïtat** de les actuacions més enllà del 2029, per assegurar que no es tracta d'un esforç puntual sinó d'una estratègia a llarg termini.

3. Patrimoni arquitectònic i paisatgisme

Pel que fa al paisatge i el patrimoni, es planteja que una **poda estratègica** dels arbres pot recuperar la **visibilitat d'elements patrimonials** rellevants com la Casa Ramona, alhora que millora les visuals cap a la ciutat i reforçar els miradors. També es parla del Jardí dels Xiprers i els seus bancs patrimonials, i del Jardí de les Escultures (per a senyalitzar i posar en valor). Es proposa recuperar el pantà de la Foixarda.

Específicament als miradors se'ls dona molta importància, tot i ser conscients que molts queden fora de l'àmbit del Pla Estratègic, però que són "finestres cap a la ciutat".

Tot i que s'identifica que el 2029 es focalitzarà especialment en la zona del MNAC, es recorda que Montjuïc és molt més que el MNAC, i que compta amb un ric teixit d'equipaments culturals i esportius que també cal posar en valor. El Poble Espanyol, per exemple, és un equipament creat per l'Exposició del 1929, però actualment presenta una jardineria abandonada i una entrada que dona una imatge descuidada, més propera a la d'un bosc que a la d'un espai cultural de referència. També es parla de posar en valor la memòria més quotidiana que les transformacions del 1929 i del 1992 van esborrar: el barraquisme, les fontades,...

Es proposa treballar la **visió d'entrada a Montjuïc** per tal que posi en valor el conjunt d'equipaments culturals que acull la muntanya i reforci la seva identitat com a espai emblemàtic de la ciutat.

Es demana agilitat en general en reparacions patrimonials, per a què el temps no degrade més del necessari els elements.

4. Posada en comú

Per concloure la sessió, l'Arnau i la Konstantina fan la posada en comú explicant breument les conclusions a les dues taules de treball.

Finalment, sense més intervencions, es tanca la sessió a les 19:15 h.